

NEMZETI VÁLASZTÁSI IRODA

ELNÖK

Országgyűlés Hivatala

Irományszám: 3/56

Érkezett: 2022 MÁJ 19.

**A Nemzeti Választási Iroda elnökének beszámolója
a 2022. április 3. napján megtartott
országos népszavazásokkal kapcsolatos állami feladatok
m megszervezéséről és lebonyolításáról**

Nagy Attila
dr. Nagy Attila

a Nemzeti Választási Iroda elnöke

Budapest, 2022. május 16.

NEMZETI VÁLASZTÁSI IRODA

Tisztelt Országgyűlés!

A választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 13. § (1) bekezdésében és a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezéséről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 1. § (1) bekezdésében előírtaknak megfelelően az országgyűlési képviselők 2022. évi általános választásával közös eljárásban lebonyolított országos népszavazásokkal kapcsolatos állami feladatok megszervezéséről és végrehajtásáról a következők szerint számolok be.

Az Országgyűlés 2021. november 30-án az alábbi négy kérdésben rendelt el országos népszavazásokat, az ezzel szemben benyújtott panaszokat az Alkotmánybíróság elutasította.

1. „Támogatja-e Ön, hogy kiskorú gyermekeknek köznevelési intézményben a szülő hozzájárulása nélkül szexuális irányultságokat bemutató foglalkozást tartsanak?”
2. „Támogatja-e Ön, hogy kiskorú gyermekek számára nemi átalakító kezeléseket népszerűsítsenek?”
3. „Támogatja-e Ön, hogy kiskorú gyermekeknek fejlődésüket befolyásoló szexuális médiatartalmakat korlátozás nélkül mutassanak be?”
4. „Támogatja-e Ön, hogy kiskorú gyermekeknek a nem megváltoztatását bemutató médiatartalmakat jelenítsenek meg?”

Magyarország köztársasági elnöke 2022. január 11-én az országgyűlési képviselők általános választását és a Kormány által kezdeményezett országos népszavazásokat (a továbbiakban együtt: választások) 2022. április 3. napjára tűzte ki. Magyarország történetében első alkalommal került sor országgyűlési képviselők általános választásának és országos népszavazásnak egy napon, közös eljárásban történő megtartására, amit az Nsztv. és a Ve. 2021. november 20-án hatályba lépett módosítása tett lehetővé.

I. Választási szervek

A választásokban 1 264 helyi választási iroda, 106 országgyűlési egyéni választókerületben 97 országgyűlési egyéni választókerületi választási iroda, 146 külképviseleti választási iroda, 19 területi választási iroda és a Fővárosi Választási Iroda, valamint a Nemzeti Választási Iroda vett részt. A választási irodákban több mint 20 ezer esküt tett munkatárs végezte a választási feladatokat.

A választási bizottságok mintegy 90 000 taggal működtek. A szavazatszámláló bizottságokba a listát állító jelölő szervezetek, valamint a független jelöltek 2-2 tagot bízhattak meg, a közös eljárás egyik speciális szabálya volt, hogy a választási bizottságokba a delegálás a népszavazás jogán nem volt lehetséges, arra csak az országgyűlési választás jogán volt mód. A delegált tagok mindkét eljáráshoz kapcsolódó feladatot ellátták. A választásokon összesen 40 704 delegált tag vett részt a szavazatszámláló bizottságok munkájában.

A megbízott tagokon túl a jelölő szervezetek a Ve. azon lehetőségeivel is éltek, hogy különböző speciális feladatokra – külképviseleti szavazás ellenőrzése, levélszavazatok megszámlálásának ellenőrzése, illetve a levélszavazatok leadásának figyelemmel kísérése, az országgyűlési választás jogán – megfigyelőket delegáljanak, ennek keretében a Nemzeti Választási Bizottság összesen 371 megfigyelőt vett nyilvántartásba.

II. Tájékoztatás, oktatás

A választók névjegyzékében 8 215 304 választópolgár szerepelt, ebből 456 129-en voltak jogosultak levélben szavazni.

A Nemzeti Választási Iroda az országos népszavazásokra 8,3 millió darab szavazólapot nyomtatott.

Választópolgárok tájékoztatása

A Nemzeti Választási Iroda – a törvényben előírt választási értesítők megküldésén túl – 2022-ben is nagy hangsúlyt helyezett a választópolgárok tájékoztatására, amelyet az országgyűlési választásokkal közös eljárásban történő lebonyolítás különösen indokolttá tett. Minden eddiginél több, összesen hét – a közmédiában sugárzott és a választások honlapján közzétett – kisfilm és rádiószpot készült a választópolgárok részére. Első alkalommal a Nemzeti Választási Iroda a közösségi médiában is terjesztett videós és rádiós kampánnyal támogatta a szavazatszámláló bizottsági tagok toborzását. A kisfilmek és rádiószpotok tematikája felölelte a magyarországi lakcímmel nem rendelkezők regisztrációját, a levélszavazást, a regisztrációs kérelmek benyújtásával kapcsolatos tájékoztatást, továbbá a szavazásnapit tudnivalókat.

A Nemzeti Választási Iroda Választási Információs Szolgálatához a választások kitűzésének napjától kezdve közel 3500 e-mailes megkeresés és 12 ezer telefonhívás érkezett. A legtöbb megkeresés a regisztrációval, az átjelentkezéssel, a mozgóurnás és a külképviseleti szavazással volt kapcsolatos. Kifejezetten a népszavazásokkal kapcsolatos megkeresések száma alacsony volt.

Választási szervek felkészítése

A választási irodák vezetőinek és munkatársainak képzése a Nemzeti Választási Iroda kiemelt feladata. Öt kétnapos képzésre került sor 2021 szeptember-októberében, összesen mintegy 500 fő részvételével. A képzéseken a területi választási irodák vezetőinek és munkatársainak, valamint az országgyűlési egyéni választókerületi választási irodák vezetőinek választásszakmai felkészítése történt meg.

A választás kitűzését követően minden megyében sor került a területi választási irodák és országgyűlési egyéni választókerületi választási irodák által szervezett képzésekre, ahol a választási irodák tagjainak felkészítése zajlott. A helyi választási irodák feladata volt a szavazatszámoló bizottságok tagjainak és a jegyzőkönyvvezetők oktatása.

A Nemzeti Választási Iroda a korábbi évek gyakorlatát követve választási kézikönyvekkel segítette a választási irodák és a szavazatszámoló bizottságok tagjainak felkészülését. Emellett a választási irodák vezetőinek, munkatársainak és a jegyzőkönyvvezetőknek távoktatásos képzésben is biztosítottuk a választási ismeretek megszerzésének lehetőségét. Annak érdekében, hogy a szavazóköri munka minél zökkenőmentesebben folyhasson, gyakorlati oktatóanyagokat állítottunk össze, melyek segítségével a szavazóhelyiségben feladatot ellátó bizottsági és irodagok megismerkedhettek a választáson használandó jegyzőkönyvekkel és egyéb nyomtatványokkal.

Fentiek mellett a Nemzeti Választási Iroda valamennyi magyarországi és Kárpát-medencei megkeresésnek eleget tett, amely során több mint 10 magyarországi helyszínen, valamint Romániában és Szerbiában segítette a választási irodák munkatársainak felkészítését.

III. Szavazás lebonyolítása

A választópolgárok névjegyzéki kérelmeit (névjegyzékbe vétel, átjelentkezés, külképviselési szavazás, mozgóurna) a jogszabályok alapján a választási irodák a két választástípus tekintetében egységesen kezelték, így azokat kizárólag közösen lehetett benyújtani. Az így benyújtott kérelmek mind a népszavazásokra, mind az országgyűlési képviselők választására érvényesek voltak.

Átjelentkezés

Átjelentkezéssel szavazhattak azok, akik a szavazás napján lakóhelyüktől távol, de Magyarországon kívántak élni választójogukkal. A Ve. 2021. évi módosítása biztosította a lehetőséget a választási szervek számára, hogy megfelelő szervezési intézkedéseket hajtsanak végre az átjelentkezéssel szavazók sorban állásának elkerülése érdekében. Ennek köszönhetően hosszú idő után először nem volt jelentős sorban állás. Összességében 157 551 választópolgár élt a választáson az átjelentkezés lehetőségével.

Az átjelentkezés határidejének a szavazást megelőző negyedik napról a kilencedik napra való áthelyezése miatt a választópolgárok részéről a Nemzeti Választási Irodához panasz nem érkezett. Az átjelentkezés rendben zajlott.

Szavazás a külképviseleteken

A szavazás napján külföldön tartózkodó, magyarországi lakóhellyel rendelkező magyar állampolgároknak lehetőségük volt külképviseleten szavazni.

Összesen 65 480 választópolgár kérte külképviseleti névjegyzékbe vételét, akik közül 56 482 választópolgár vett részt a szavazáson, ami a négy évvel ezelőtti választáshoz képest több mint 10 %-os növekedést jelent. 17 külképviseleten 100%-os volt a részvétel, összességében pedig a külképviseleti névjegyzéken szereplő választópolgárok 86,26%-a szavazott.

A legtöbben idén is Londonban kívántak szavazni, szám szerint 8 138-an. Sokan kérték névjegyzékbe vételüket Németországban is, ahol az öt érintett városban (München, Stuttgart, Berlin, Düsseldorf, Nürnberg) összesen közel 15 000 választópolgár jelezte részvételi szándékát. 18 külképviseleten haladta meg a létszám az 1 000 főt.

A külképviseleti szavazás fentiekben ismertetett sikeres lebonyolítása különösen annak fényében említésre méltó, hogy mind a koronavírus-világjárvány helyi járványügyi előírásai, mind az Ukrajnában zajló háború komoly szervezési és logisztikai nehézségeket gördített a Külgazdasági és Külügyminisztérium és a Nemzeti Választási Iroda munkatársai elé: Magyarország Kijevi Nagykövetségének kiürítését követően sikerült biztosítani, hogy az érintett választópolgároknak Lviv városában legyen lehetőségük a külképviseleti szavazásra.

A koronavírus-világjárvány folyamatos alkalmazkodásra kényszerítette a választási szerveket. Valamennyi külképviselet esetében figyelemmel kellett kísérni a fogadó állam aktuális járványügyi szabályozását annak érdekében, hogy a lebonyolításhoz szükséges választástechnikai eszközöket az előírt karanténkötelezettségek betartása mellett is időben célba lehessen juttatni. Ebből a szempontból a kínai külképviseletek jelentették a legnagyobb kihívást, ahol már a választások előtt több mint 3 héttel ki kellett juttatni a választások lebonyolításához nélkülözhetetlen kellékeket. A Nemzeti Választási Iroda minden helyszínen időben és hiánytalanul eljuttatta a választástechnikai eszközöket, Sanghajban azonban – a koronavírus-világjárvány kezelése érdekében 2022. március 29-től kezdődő kijárási tilalom miatt – végül mégis ellehetetlenült a szavazás.

Magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgárok szavazása

Alaptörvényünk hatálybalépése óta második alkalommal történhetett meg, hogy az országos népszavazáson azok a honfitársaink is élhettek választójogukkal, akik magyarországi lakcímmel nem rendelkeznek.

A Nemzeti Választási Irodához a magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgárok összesen 568 002 központi névjegyzékbe vételi kérelmet nyújtottak be. A legtöbben romániai és szerbiai értesítési címet adtak meg, de jelentős azoknak a száma is, akik e-mailen kérték a visszajelzést. Őket nem lehet egyértelműen egy adott országhoz besorolni.

A kérelmek elbírálása után a levélben szavazók névjegyzékében 456 129 fő választópolgár szerepelt.

A szavazási levélcsomagot 318 083 választópolgár, azaz a levélben szavazók névjegyzékében szereplők közel 72 %-a juttatta vissza a Nemzeti Választási Irodához. A jogszabályi

feltételeknek 268 766 levélszavazatot felelt meg, tehát a visszaküldött levélszavazatok 84,5 %-a érvényes irat volt.

Esélyegyenlőség biztosítása a választások során

A Ve. több lehetőséget is biztosít arra, hogy a fogyatékossgal élő választópolgárok segítséget igényeljenek választójoguk gyakorlása érdekében. Összesen 302 látássérült személy kért Braille-írással készült szavazási értesítőt, a szavazáshoz pedig 226-an igényeltek Braille-szavazólap sablont. A szavazásról szóló, könnyített formában megírt tájékoztatót összesen 24 690 választópolgár részére kézbesítettük. 1 374 választópolgár kérte, hogy akadálymentes szavazóhelyiségben szavazhasson. A választáson összesen 7 255 szavazóhelyiség, az összes szavazóhelyiség 70 %-a volt akadálymentes.

Informatika

A Nemzeti Választási Iroda által indított infrastruktúra-beszerzés keretében megújításra került a választási rendszereket működtető kiszolgálóréteg. Az új szerverek és hálózati eszközök valós redundanciát biztosítottak. A választást megelőző időszakban folyamatosan zajlottak az alkalmazások funkcionális tesztjei, valamint az eszközökön a terheléses és redundancia tesztek.

A korábbi tapasztalatok alapján a választópolgárok tájékoztatását biztosító honlap új technológia bevezetésével megújításra került. A koncepció lényege abban áll, hogy a korábbi dinamikus kiszolgáló portál mellett a kizárólag a népszavazásokra vonatkozó aktuális adatok egy nagy teherbírású, robusztus statikus rendszer alkalmazásával kerüljenek publikálásra. A technológiának köszönhetően másodpercenként 200 ezer kérést tudott kiszolgálni a rendszer, összességében 2,5 millió egyidejű érdeklődő kiszolgálására alkalmas az új honlap. A valós legnagyobb terhelés ugyanakkor elmaradt a tervezettől, a választás napján összesen nagyjából 1 millió valós felhasználó – egyidejű kapcsolat – jelent meg az oldalon.

A hatékonyabb ügyintézés végett megújításra került a szavazóköri kérelmek benyújtására alkalmas szolgáltatás is a Személyre Szabott Ügyintézési Felületen. Az alkalmazás támogatásával több mint 300 ezer választópolgár nyújtott be sikeresen elektronikus kérelmet a választási irodák részére.

Az elektronikus információs rendszerek biztonsága kiemelt fontosságú, ezért a Nemzeti Választási Iroda a jogszabályok által támasztott követelményeken túlmutató korszerű védelmi rendszereket üzemeltet. Az elektronikus információs rendszerek rendelkeznek többek között hiteles naplózással, folyamatos biztonsági naplóelemzéssel, a publikus felületein DDOS védelemmel, malware védelemmel, végpontvédelemmel és hálózati forgalom elemzővel, továbbá a rendszerek rendszeres biztonsági teszteken esnek át.

A folyamatos kiemelt rendelkezésre állás mellett az úgynevezett választási informatikai biztonsági műveleti központ is működött (a továbbiakban: NVI-SOC), amelynek feladatai

- a különböző védelmi megoldásokból érkező biztonsági riasztások folyamatos észlelése, monitorozása és elemzése,
- az informatikai biztonsági események kezelése és kivizsgálása,
- az aktuális fenyegetettségi információk, támadási trendek értékelése, valamint

- együttműködés a hazai biztonsági műveleti központokkal, illetve a kibervédelemért felelős szervezettel.

A Nemzeti Választási Iroda a választási időszakban észlelt támadásokat a védelmi megoldások által automatizáltan, valamint az NVI-SOC keretében az üzemeltetőkkel együttműködve sikeresen elhárította, a biztonsági eseményeket hatékonyan kezelte.

Eredmény-adatmonitoring rendszer is működött, amely a szavazóköri jegyzőkönyvek teljes körű képi rögzítését követően független informatikai rendszerben ellenőrizte az eredményeket, összevetve a jogi eredmény megállapításának alapját képező hiteles, papír alapú jegyzőkönyvek adatait az informatikai rendszerben tárolt adatokkal. A szavazóköri jegyzőkönyvek szkennelt képei ezt követően a honlapon közzétételre kerültek.

A Nemzeti Választási Iroda – figyelemmel a korábbi években tapasztalt igényekre – folyamatosan közzétette portálján a közérdeklődésre számot tartó adatokat továbbfeldolgozható formátumban, így különösen a szavazóköri körzetállományokat, a szavazókörök leíró adatait, valamint a szavazóköri eredmény jegyzőkönyvek adatállományait.

IV. Gazdálkodási adatok

A választások költségvetése összesen 20 726,5 millió forintot tett ki.

Fenti összegből a Nemzeti Választási Iroda választásokhoz kapcsolódó központi kiadásaira (informatikai, nyomdai, postai költségek) 11 655,4 millió forint került elkülönítésre.

A helyi és területi választási feladatok kiadásainak fedezetéül 5 446,3 millió forint költségvetési támogatás került előzetesen kiutalásra a választási szervek számára.

A választási szervek részére biztosított költségvetési forráson túl további 2 874,8 millió forintos költségvetési támogatás áll rendelkezésre a felmerült többlettámogatási igények (pl. szavazófülke beszerzés, további bizottsági tagok és jegyzőkönyvvezetők bevonása stb.) fedezetére.

A választások költségterve a külképviseleti szavazás lebonyolítására 750 millió forintot tartalmazott, amelyből a Nemzeti Választási Iroda 718,1 millió forint előirányzatot adott át a Külgazdasági és Külügyminisztérium részére költségvetési megállapodás keretében.

Az országgyűlési képviselők választása és az országos népszavazás azonos napon történt megtartása miatt megnövekedett munkateherre tekintettel a jogalkotó jelentősen megemelte a személyi normatívák összegét (pl. a szavazatszámoló bizottsági választott tagok tiszteletdíja 35 000 Ft-ról 50 000 Ft-ra).

A választásokra biztosított támogatással vagy előirányzattal a területi választási szerveknek és a Külgazdasági és Külügyminisztériumnak 2022. május 23. napjáig kell elszámolnia a Nemzeti Választási Iroda felé. Ezt követően lehet a választások összköltségét megállapítani.

V. Népszavazási részvételi arányok és eredmények

A népszavazásokon a névjegyzékben összesen 8 215 304 választópolgár szerepelt. Az Alaptörvény 8. cikk (4) bekezdése szerint az országos népszavazás érvényes, ha az összes

választópolgár több mint fele érvényesen szavazott, és eredményes, ha az érvényesen szavazó választópolgárok több mint fele a megfogalmazott kérdésre azonos választ adott.

Az első kérdésre leadott érvényes szavazatok száma összesen 3 910 436 volt, ami a választópolgárok 47,59%-a. A „Támogatja-e Ön, hogy kiskorú gyermekeknek köznevelési intézményben a szülő hozzájárulása nélkül szexuális irányultságokat bemutató foglalkozást tartsanak?” kérdésben a népszavazás érvénytelen volt. Az „igen” válaszra 300 282 választópolgár, míg a „nem”-re 3 610 154 választópolgár adta le szavazatát, azaz az érvényesen szavazók 92,32%-a nemleges választ adott a feltett kérdésre.

A második kérdésre leadott érvényes szavazatok száma összesen 3 880 381 volt, ami a választópolgárok 47,23%-a. A „Támogatja-e Ön, hogy kiskorú gyermekek számára nemi átalakító kezeléseket népszerűsítsenek?” kérdésben a népszavazás érvénytelen volt. Az „igen” válaszra 158 447 választópolgár, míg a „nem”-re 3 721 934 választópolgár adta le szavazatát, azaz az érvényesen szavazók 95,92%-a nemleges választ adott a feltett kérdésre.

A harmadik kérdésre leadott érvényes szavazatok száma összesen 3 872 161 volt, ami a választópolgárok 47,13%-a. A „Támogatja-e Ön, hogy kiskorú gyermekeknek fejlődésüket befolyásoló szexuális médiatartalmakat korlátozás nélkül mutassanak be?” kérdésben a népszavazás érvénytelen volt. Az „igen” válaszra 180 785 választópolgár, míg a „nem”-re 3 691 376 választópolgár adta le szavazatát, azaz az érvényesen szavazók 95,33%-a nemleges választ adott a feltett kérdésre.

A negyedik kérdésre leadott érvényes szavazatok száma összesen 3 870 042 volt, ami a választópolgárok 47,11%-a. A „Támogatja-e Ön, hogy kiskorú gyermekeknek a nem megváltoztatását bemutató médiatartalmakat jelenítsenek meg?” kérdésben a népszavazás érvénytelen volt. Az „igen” válaszra 186 938 választópolgár, míg a „nem”-re 3 683 104 választópolgár adta le szavazatát, azaz az érvényesen szavazók 95,17%-a nemleges választ adott a feltett kérdésre.

VI. Tapasztalatok, jogalkotási javaslatok

Közös eljárás

Első alkalommal kerülhetett sor az országgyűlési képviselők választása és az országos népszavazás azonos napon történt megtartására. A közös eljárás megnövekedett munkaterhet jelentett a választási szervek részére, és a választópolgárok számára is összetettebb volt a szavazás folyamata. Ugyanakkor megállapítható, hogy a két választási esemény egy napon történt megtartása beváltotta a hozzá fűzött reményeket: jelentős költségmegtakarítás mellett gördülékenyen és törvényesen sikerült lebonyolítani mindkét eseményt.

Egy szavazólapon több népszavazási kérdés

2004 után első alkalommal szerepelt egynél több népszavazási kérdés egy szavazólapon. A szavazás során mind a szavazatszámlláló bizottságok, mind a választópolgárok sokkal könnyebben kezelték a négy kérdést tartalmazó szavazólapot, mintha négy külön szavazólapon kellett volna véleményt nyilvánítaniuk. A Nemzeti Választási Iroda a szavazatszámlláló bizottság tagjainak készített választás füzetben külön fejezetet szentelt a népszavazásokon

leadott szavazatok megszámlálásának, amelyben mind a szavazólapok szétválogatásához, mind a számláláshoz részletes útmutatását adott. A népszavazási szavazatok megszámlálása a több kérdés miatt összetett feladatot jelentett a bizottságoknak, amely ezzel együtt zökkenőmentesen történt.

VII. Zárszó

Köszönetemet fejezem ki a szavazás előkészítésében, megszervezésében és lebonyolításában részt vevő tízezreknek: köztisztviselőnek, kormánytisztviselőknak, közalkalmazottnak, valamennyi választási iroda és választási bizottság választott és megbízott tagjának, a rendvédelmi szervek munkatársainak, az együttműködő informatikai szolgáltatóknak, a Nemzeti Választási Iroda valamennyi partnerének, továbbá a sajtó munkatársainak, akik munkájukkal szintén hozzájárultak a választások sikeres lebonyolításához.

Kérem a Tisztelt Országgyűlést, hogy beszámolómat elfogadni szíveskedjék.